

POLITIČNO IZPOSTAVLJENE OSEBE – USMERITVE URADA RS ZA PREPREČEVANJE PRANJA DENARJA V ZVEZI Z IZVAJANJEM 61. ČLENA ZPPDFT-1

23.12.2016

Novi Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Uradni list RS, št. 68/16, v nadaljevanju ZPPDFT-1) v določbi 61. člena zavezancem nalaga, da morajo vzpostaviti ustrezen sistem upravljanja s tveganji vključno s postopkom ugotavljanja, ali je stranka, njen zakoniti zastopnik, pooblaščenec ali dejanski lastnik politično izpostavljena oseba. Novost zakona je, da skladno z Direktivo 2015/849/EU izenačuje domače politično izpostavljene osebe s tujimi in jih definira kot tiste fizične osebe, ki delujejo ali so v zadnjem letu delovale na vidnem javnem položaju v državi članici ali tretji državi, vključno z njenimi ožjimi družinskimi člani in ožjimi sodelavci. Posamezne kategorije politično izpostavljenih oseb predstavljajo prenos določb v Direktive 2015/849/EU v slovenski pravni red. Zaradi širitve kroga politično izpostavljenih oseb na t.im. domače politično izpostavljene osebe, se je pokazala potreba po bolj podrobni opredelitvi posameznih funkcij, ki spadajo v to kategorijo oseb, zato v nadaljevanju glede na posamezne vrste vidnih javnih položajev za potrebe izvajanja zakonskih določb glede slovenskih politično izpostavljenih oseb podajamo dodatne usmeritve. Ob tem je potrebno poudariti, da so politično izpostavljene osebe na načelni ravni prepoznane kot osebe, ki predstavljajo zaradi svojega položaja in vpliva potencialno tveganje za pranje denarja in povezana predhodna kazniva dejanja, vključno s koruptivnimi ravnanji ter financiranjem terorizma. Obveznost ugotavljanja statusa politično izpostavljene osebe ima naravo preventivnega ukrepa, ki ni usmerjen v stigmatizacijo politično izpostavljenih oseb, prav tako ni namenjen srednji ali celo nižji ravni vodstva v okviru hierarhije posamezne organizacije, na vrhu katere deluje oseba na vidnem javnem položaju.

Pojem »vidnega javnega položaja« se lahko v posamezni državi in posameznih pravnih in gospodarskih sistemih razlikuje glede na velikost in značilnosti posameznih sistemov, kot so npr. število prebivalcev, velikost bruto domačega proizvoda, politični sistem, organizacija državne oblasti, način upravljanja z državnim premoženjem ipd.. Med fizične osebe, ki delujejo ali so delovale na vidnem javnem položaju in so v ZPPDFT-1 določeni, po mnenju Urada RS za preprečevanje pranja denarja v Republiki Sloveniji spadajo:

- a) *voditelji držav, predsedniki vlad, ministri in njihovi namestniki oziroma pomočniki*
- predsednik države (<http://www.up-rs.si/>)
 - predsednik vlade (http://www.vlada.si/predsednik_vlade/)
 - ministri (http://www.vlada.si/o_vladi/clani_vlade/)

Predstojniki vladnih služb (http://www.vlada.si/o_vladi/vladne_sluzbe/) in državni sekretarji na posameznih ministrstvih (http://www.vlada.si/o_vladi/ministrstva/) se štejejo kot ožji sodelavci predsednika vlade oz. ministrov.

- b) *izvoljeni predstavniki zakonodajnih teles*
- poslanci Državnega zbora
(https://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/ODrzavnemZboru/KdoJeKdo/PoslankeInPoslanci/PoAbecedi!/ut/p/z1/04_Sj9CPykssy0xPLMnMz0vMAfljo8zivT39gy2dDB0N_C0N3Qw8Q43dTYx9QwwMjA31wwkpiAJKG-AAjgb6XvpRmUm5euXJuXoGeoYGluYWxpaWZgbm5mZGpmYW-uFO-pFeSelFHuX6BbkRVZ6OiooAVRWbpA!!/dz/d5/L2dBISevZ0FBIS9nQSEh/)
 - člani Državnega sveta (<http://www.ds-rs.si/?q=kdo-smo/drzavni-svetniki>)
- c) *člani vodstvenih organov političnih strank*
- predsednik stranke

Člane izvršilnega organa stranke se šteje kot ožje sodelavce predsednika stranke.

Seznam političnih strank je možno pridobiti na spletni strani AJPES (<http://www.ajpes.si/prs/>) z iskanjem po Poslovnem registru Slovenije s pomočjo iskalnika, pri čemer se pri kriteriju »OBLIKA« izbere iskalni pogoj »Politična stranka«. Vpogled v podatke registra političnih strank je možen tudi na spletni strani Ministrstva za notranje zadeve (http://www.mnz.gov.si/si/mnz_za_vas/politice_stranke_volivci/politice_stranke/), ki je registrski organ za politične stranke.

- d) *člani vrhovnih in ustavnih sodišč ter drugih sodnih organov na visoki ravni, zoper odločitve katerih, razen v izjemnih primerih, ni mogoče uporabiti rednih ali izrednih pravnih sredstev*
- sodniki Vrhovnega sodišča (http://www.sodisce.si/vsrs/zaposleni/seznam_sodnikov/)
 - sodniki Ustavnega sodišča (<http://www.us-rs.si/o-sodiscu/sodniki/sedanja-sestava/>)
- e) *člani računskih sodišč in svetov centralnih bank*
- predsednik Računskega sodišča
(<http://www.rs-rs.si/rsrs/rsrs.nsf/l/K8786CEF639C0B198C1257155004C07A1>)
Namestnika predsednika Računskega sodišča se šteje kot ožja sodelavca predsednika Računskega sodišča.
 - člani Sveta Banke Slovenije (<https://www.bsi.si/banka-slovenije.asp?Mapald=127>)
- f) *vodje diplomatskih predstavništev in konzulatov ter predstavništev mednarodnih organizacij, njihovi namestniki in visoki častniki oboroženih sil*
- vodje diplomatskih predstavništev in konzulatov
Seznam predstavništev Republike Slovenije je dostopen na spletni strani Ministrstva za zunanje zadeve (http://www.mzz.gov.si/si/predstavnistva_po_svetu/), ob kliku na posamezno državo je na desni strani spletne strani razvidno, če ima Republika Slovenija svoje predstavništvo in kdo ga vodi, prav tako je razvidno predstavništvo te posamezne države v Republiki Sloveniji.
 - visoki častniki Slovenske vojske (čini stopnje Generali: v kopenski vojski generalmajor, generalpodpolkovnik in general, ter v mornarici kontraadmiral, viceadmiral in admiral)
(<http://www.slovenskavojska.si/o-slovenski-vojski/cini-in-razredi/>)
- g) *člani upravnih ali nadzornih organov podjetij, ki so v večinski lasti države*
- člani uprav in člani nadzornih svetov podjetij, ki so v večinski lasti Republike Slovenije
Pojem »podjetje« za namene izpolnjevanja obveznosti, določenih z ZPPDFT-1, vključuje gospodarske družbe, ustanovljene po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, to je Zakon o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13 in 55/15, v nadaljevanju: ZGD-1), in ne zajame drugih oseb javnega prava (npr. javni zavodi, javne agencije, javni skladi), ki so v večinski lasti države.
Večinsko lastništvo države kot kriterij, na podlagi katerega se štejejo člani uprave in nadzornega sveta podjetja med politično izpostavljene osebe, ne razlikuje med tem, ali je država neposredna ali posredna (npr. preko SDH) lastnica naložb v podjetju. Zato je potrebno smiselno upoštevati določbo 528. člena ZGD-1, ki v zvezi z družbami v večinski lasti in družbami z večinskim deležem v prvem odstavku določa, da če večina deležev pravno samostojne družbe pripada drugi družbi ali če drugi družbi pripada večina glasovalnih pravic (večinski delež), se ta družba šteje za družbo v večinski lasti, druga družba pa je družba z večinskim deležem. V kolikor je torej v konkretnem primeru izpolnjen navedeni kriterij, gre člane upravnih ali nadzornih organov takega podjetja šteti za politično izpostavljene osebe.
Zgolj kot pripomoček, ne pa kot izključni vir podatkov o podjetjih v večinski lasti države, se lahko uporabi seznam kapitalskih naložb države, iz katerega je razviden tudi odstotek deleža v lasti Republike Slovenije ter seznam članov nadzornih svetov in uprav kapitalskih naložb države, ki sta dostopna na spletni strani Slovenskega državnega holdinga d.d..

http://www.sdh.si/doc/Seznam%20RS%2C%20KAD%20in%20SDH/Seznam%20kapitalskih%20nalo%C5%BEb%20dr%C5%BEave%20na%20dan%2030_11_2016.pdf,
http://www.sdh.si/doc/Upravljanje/Seznam%20%C4%8Dlanov%20nadzornih%20svetov%20in%20%C4%8Dlanov%20uprav/NS%20in%20UPRAVE_6_12_2016.pdf)

- h) predstojniki organov mednarodnih organizacij (kot so na primer predsedniki, generalni sekretarji, direktorji, sodniki), njihovi namestniki in člani vodstvenih organov ali nosilci enakovrednih funkcij v mednarodnih organizacijah*
- za navedene osebe niso določeni posebni pogoji ali okoliščine, ki bi izhajale iz slovenskega pravnega reda

V zvezi s pridobitvijo podatkov o premoženjskem stanju politično izpostavljene osebe je potrebno pojem premoženjskega stanja ločiti od pojma izvora sredstev, ki so predmet posameznega poslovnega razmerja oziroma transakcije. Pri podatkih o premoženjskem stanju se je potrebno osredotočiti predvsem na tiste podatke, iz katerih je razviden obseg premoženja in način, na katerega je bilo premoženje pridobljeno (npr. dedovanje, darila, prihodki iz dela, prihodki iz kapitalskih naložb ipd.). Poznavanje teh podatkov omogoči zavezancu izvajanje rednega skrbnega spremljanja poslovnih aktivnosti stranke. Podatki se pridobijo iz listin in druge dokumentacije, ki jih zavezancu predloži stranka (npr. posestni listi, odločbe o odmeri dohodnine, darilne pogodbe ipd.) oziroma neposredno iz pisne izjave stranke. Zavezanci lahko določene podatke, pridobljene s strani stranke, preverijo tudi v javno dostopnih evidencah (npr. Zemljiška knjiga, Poslovni register Slovenije ipd.), z namenom doseči primerno stopnjo poznavanja svoje stranke, ki je politično izpostavljena oseba, tudi v delu, ki se nanaša na njeno premoženjsko stanje.